„ЗАСТАВА“ излази редовно: средом, петком и недељом на целом табаку, уторком на по табака.

Цена је за Аустро-Угарску:
на 1 месец . . . . . 1 ф. 20 н.
на четврт године . . . . . 3 ф. 50 н.

За Србију:
на четврт год. 8 дин., на по год. 16 дин.

Народни бројеви од петка, нарочито за шире народне кругове уређени, могу засебно да се претплате, а цена им је:
на 1 месец . . . . . 25 нов.
на четврт године . . . . . 75 нов.

ЗАСТАВА.

ОРГАН СРПСКЕ НАРОДНЕ РАДИКАЛНЕ СТРАНКЕ.

За ОГЛАСЕ плаћа се по 6 новч. од сваке врсте оваких ситних слова; за жиг се плаћа по 30 нов. сваки пут.
За „Приопштено“ плаћа се 20 нов. од врсте.

ДОПИСИ шаљу се уредништву а претплата и огласи администрацији „ЗАСТАВЕ.“

Уредништво и администрација „Заставе“ налази се у кући г. Јов. Т. Чавића, на пијаци.

НЕПЛАЋЕНА ПИСМА не примају се.

РУКОПИСЕ не враћамо.

Поједини бројеви стају 10 нов.

БРОЈ 60. У НОВОМ САДУ У НЕДЕЉУ 18. АПРИЛА 1899. ГОДИНА XXXIV.

Христос васкресе!

У близини стародревнога града Јерусалима, а на узвишеном месту, названом Голготи, дижу се три груба дрвена крста, скоро садељана, тако да се још иверје одваљује са њих. Са две стране, на оба крајња крста, привезана су јаким конопцима два човека зверска изгледа, спажних мишића, који ти и овако безопасни улеваху страх на помисао, да се — по невољи — са њима, слободнима, нађеш где на раскршћу. У средини пак између ових људи, нељуди, указује ти се прикована питома слика човека блага и смирена. Божанственом светлошћу окружено слабуњаво његово тело поклеца у колени; а глава, повијена у страну, предсказује скорашњи растанак духа са телом.

И зачу се тихи шапат са средњега крста: „Оче, у твоје руке предајем дух свој!“ и речено зби се.

И земља се затресе и попуца камење у свој околини и разна друга чуда збише се за доказ, да је овај догађај необичан, ванприродан и зби се, што је речено и писано било:

Створитељ света постаде човеком, да би, као човек страдајући, својом смрћу спасао заблуделу децу своју. . . . Зар само зато, да би се збило, што је речено људство се за толику жртву, за толика добра показа тако неблагодарно?!

Он, који је понизио се, узевши на себе тело човечије; Он, који је проповедао горе царство небесно, а доле љубав, братство и једнакост: зар да Он погрду, па и само распеће пожиње?

Ох, људи, нељуди, па у колико сте бољи од онога зликовца, који и па крсту разапет у бесу своме руга се, тражећи доказа посланству Христову у своме ослобођењу од заслужене казне?!

И одиста, себичњаштво, та одлика животиња, која је испунила грамзљивога Јуду и приволела га, да за 30 сребрњака изда свога доброга учитеља, који је полагао душу своју за овце своје; себичњаштво које је преовладало Кајафом и осталим крволочним свештеницима, да не би распростирањем нове вере изгубили своја звања и богате приходе; себичњаштво, које је заслепило масу Јудејаца у тежњи, да се додворе својим првацима и властима, вичући „ми немамо цара ван ћесара“: себичњаштво је — велим — руководило све, да осуде и самога Господа Бога свога.

„Пропаст твоја од тебе Израиљу!“ Или зар нису себичњаштво и разни други пороци довели Израиљ, под туђ јарам; зар је кратковечна римска владавина, а не поквареност Јудејаца расула их по целоме свету?!

Не зна човек чему да се већма диви, или неизмерној љубави Творца небеснога, који је, да би спасао несрећну децу своју, на тако искушење ставио Сина свога јединороднога: „Оче мој, ако је могуће да ме мимоиђе чаша ова, али опет не како ја хоћу, већ како ти хоћеш!“; или пожртвовању Сина, који се понизио и напатио, само да спасе мучитеље своје: „Оче, опрости им, јер не знају, шта чине!“

Ох, народе Израиљски; ох, несрећни народе!!!

Не зна човек од чега да се већма грози, да ли од препредености Јудејских првосвештеника или од подлости заведене масе Израиљске, која у беснилу своме грувајући се у прса из свег грла виче: „Крв његова на нас и на децу нашу!“

Ох, народе Израиљски; ох, народе несрећни!!!

* * *

Већ две хиљаде година прохујаше; пуних 20 столећа нас растављају од пређе наведених догађаја и времена се јако променуше, а да ли се и ми, људи, променусмо у њима?

Није се Петар горче могао заплакати одрекавши се — по предсказању — трипут Исуса, но што пиште од бола пријатељи српскога народа под теретом данашње покварености неких својих синова.

Зар немамо и ми свога Кајафу у особи нашега првосвештеника; зар немамо и ми гнусан пример себичњаштва и покварености у оном делу несрећних синова народа нашега, који на грдну штету нашу, али са свога себичнога интереса помажу дела, недела тога српскога Кајафе, који издаде свој народ — стадо господње?

Пропаст твоја од тебе Србине!

Али Богу нека је хвала, што је ова поквареност само местимична и на површини народнога тела; што су ти несрећници само красте на иначе здравој кожи, која ће једрином својом преболети и прекужити ту неман:

јер Отац наш небесни саслушаће топле молитве благодарне деце своје. . . . „Глас народа, глас Сина божија“;

јер Христос и ако је, као човек, умро, као Бог васкресао је. . . „Смертију смерт поправ“.

Бура пречишћава ваздух. И гле, ома ра окужена ваздуха као да престаје; црни облаци са неба Србинова као да се разилазе, уступајући све то више простора чистом небесном плаветнилу и лучи, која благотворно осветљава и греје овај мрачни и ледени свет. . .

„Христос васкрес“ хоре се весели поздрави народа, који се нада лепшој будућности; који у васкрсу Господњем назире и своје разрешење од праотачаскога греха, који столећима кајасмо и још непрестано кајемо.

„Заистину васкресе“ разлежу се отпоздрави, који уједно изражавају тврдо уверење, да је свака сила за времена, а само је Бог вечан и Он ће по неизмерној доброти и правдољубивости својој а пре, а после срећом и задовољством наградити мукотрпни народ Српски, који ни у најочајнијим временима није престао уздати се у Оца свога небеснога.

И дај Боже, да се испуни праведна жеља и молба честитога и поштенога народа Српскога, који у усхићењу своме из дубине побожнога срца свога данас — приликом овога светлога празника — кличе:

Христос васкресе! М. С.

За чим тежи данашња црква у Русији?

Великом радошћу поздравио је руски народ глас својега врховног пастира Владимира московског владике, који им наговештава, да „у ваздуху лебде жеље за сазив вселенског сабора“, јер од тога гласа очекују, да ће давнашња жеља руских родољуба да се испуни, да ће наиме скоро доћи време, да се њихов црквени устав поправи и у свој прави и природни ток уведе. . .

Још стари знаменити руски родољуби такозвани „славенофили“ покренули су мисао, да се црквени устав у руској цркви промене, јер не одговара ни православном духу а ни природи рускога народа. Данас је ту њихову мисао и борбу за црквени устав још са већим полетом прихватила и млађа родољубива генерација Руског народа, а са већим полетом. За то велим, јер су у њихове редове ступили и многи виђенији и знатнији свештеници руске цркве. Сви су они увидели, да им црква само онда може процветати, ако њезино свештенство није одељено од народа, него са њиме у заједницу, једну нераздвојну целину сачињава. На том саборном начелу заједнице свештенства са народом и основана је православна црква, а то начело прирођено је и руском народу као славенском племену, и најпосле и цветало је у руској цркви као и у свима другим православним црквама све до XVIII. века. Тада га је пореметио управо угушио Петар велики увађањем новога црквеног устројства, које и до данас постоји.

Данашње црквено устројство у главноме насилно је наметнуо цркви Петар велики својим „Духовним регуламентом“ 1721 год. као у опште што је хтео силом да унесе западну културу у своју државу, те да је преобрази и прекроји по калупу западних држава, не гледајући па то, да ли та култура и просвета одговара и природним особинама његова народа, тако је исто Петар велики поступио и увађањем „Духовног регуламента у руску цркву. Он није гледао па то, да ли се његова начела слажу са начелом и духом његове цркве, он је тако хтео да буде, и морало је бити.

Главна начела „регуламента“ позајмљена су из старог византајског бирократизма и западног клерикалног апсолутизма римске цркве а све ово ни најмање се не слаже са духом православне цркве и њезиним свештеним канонима. Овим „духовним регуламентом“ одвојено је свештенство од народа, њиме је управо претворено православно свештенство руске цркве у државни чиновнички апарат, а народ је постао бесправна маса, која никаквог удела нема у пословима своје рођене цркве. — А да би своју циљ потпуно постигао Петар велики је укинуо и патријарашко достојанство у руској цркви, те тако и данас руска автокефолна црква, која је највећа и најугледнија међу својим другама, нема својега поглавицу, нема патријарха.

Нема сумње да се против природе не може војевати, и све оно што је урађено против природе неможе никада добрим плодом уродити. Тако је било и са „регуламентом“. Његове зле последице јасно су избиле на површину. — Народ одвојен од цркве. почео је према њој да хладни, а на много места да је сасвим и напусти те су тако постале силне верске секте, које одвојише народ од своје матере цркве. Де-

ПОДЛИСТАК

Васкресење . . .

Христос васкрс! А о смрти
Малодушни само сања.
Христос васкрс! Нема смрти,
Има само — умирања.

Када коса оштра пређе
Преко траве, преко поља,
То не значи уништење,
Јер ће нићи с нова, боља.
Јест, и трава ускрсава,
А зар човек никад неће?!
Сунце зађе, па се враћа,
А лептирак што сад леће
Око цвећа и олтара
Изнова се увек ствара.
Он је можда давних дана
Пио росу старог света,
И облет'о на Голготи
Око Христа разапета.

Ускршују идеали,
Ускршују лепши дани
Ускршава народ пали,
Кад га душман већ са'рани.
Ускршава све, о чему
Племенита душа сања,
У истини нема смрти
— Има само умирања.
И имаде у животу:
Мучне борбе, муке, трења,
Има суза и гробова
И имаде — васкресења.

* * *

Само често, дође доба,
Одваљен је камен с гроба;
Ускрс свиће, стража спава;
Сотона се у ад крије;
А ми лењи ускрснути,
Остављамо — за доцније.

Ѳ

Прело у Тулегу.

Кад је било у Тулегу пре́ло
Мачке преле, а бабе заспале;
Свакој млади кика нечешљана,
Па како ће да чешљају перје!
Девојке би радо попевале,
Ал им грло од сваће промукло.
А момака ни од лека нема, —
Побегали до триста ђавола.

(Из „Снохватица“ Змајовиних.)

Суза. . . . .

После благе, мекане зиме, дошло је хладно и суво пролеће. Сва је природа у тврдом сну.

У малој јеловој шумици, која се провлачи до уз само село, шетају отац и син.

Отац је већ сед, ал румен, здрав и прав. Син у најбољим годинама, ал блед и погурен. Отац осећа свежину природе, те певуца; син осећа зиму и језу, те кашљуца.

— Нисам вас требао слушати, каже младић оцу. Ко још иде у ово доба у шуму?!

Не може се вечито капати ни за фуруном, одговори старац.

— Ама за бога отац, закопчајте горњи капут! Баш ни најмање не пазите на себе. Такви сте као дете. Та закопчајте и горње дугме, све, све. . . Не мислите на то, да се можете разболети

Старац промрља нешто, послуша сина, па онда певуцаше и даље. Тада, као да му одједном паде нешто на памет, заустави се и пита:

— Ама шта је то, да ми данас још не добисмо новине?!

Син слеже раменима. — Мислим да није никаква несрећа, ако дођу и сутра.

— Хајд, хајд, истераћу ја то! каже старац. Под овим новим поштарем, још је горе но под оним старим. Заседне у кафану и карта се, а писма и новине могу чекати . . . Лане, кад су биле највеће врућине, пио је два дана, па онда јавио својој дирекцији: „Због јаких снежних сметова, нисам могао 48 сати отправити пошту.“ Каже да су се у дирекцији слатко смејали, укорели га и — ништ. Ал већ истераћу му ја новине на оџак.

— За бога отац, зар да се и с њим позавадите? И има ли једног јединог чиновника, који је с вами у љубави?!

— Нек чине своју дужност! Не живим ја мој брајко од њихове љубави.

— Извинићете отац, ал морам и опет да покренем ону немилу ствар. Ја мислим, да је већ доста вашега и да би било време, да дођете к себи. Докле ћете већ!? И други се људи у млађим годинама мало занесу, али се једаред и умире! Истерујете све пско Српство и неку правду, позавадали сте се са пола света, ето сте већ оседели, а страдали сте као Христос, па никако да постанете увиђавнији . . . Зар не видите, како нам због тих ствари пропада и кућа?! Треба да помислите на своју децу . . .

— Имаш ли још што? пита га старац хладно.

— Док су били либерали „скрајњи елементи“ каже син, донде сте били либерал. Сад кад су дошли радикали, ви сте радикал. Сигурно чекате да се створи још претеранија странка, па да и тамо развијете барјак.

— А хтео би ваљда да одем у Турке, јел? Богме синко нећу ти то урадити, па ма како било!

— Ви не знате, колико ја имам неприлика због те ваше политике. Ко ће ми веровати да сам ја друкчији и да осуђујем такав ваш рад? Моји професори одреда мисле, да се ја претварам . . . Казао сам већ и матери да вам озбиљно говори о томе, ал и она не мари. Каже: — Мани га синко, он је већ такав и такав ће се подерати.

сило се дакле оно што се и на западу дешава одакле су и поцрпена начела за овај „регуламенат“. А узрок је томе на западу као и овде апсолутизам свештенства, које је одвојено од народа хтело да се претвори у неко ново племство, те је тиме одбијало народ и од себе и од своје цркве. Нема сумње да се све ово није у једнакој мери дешавало у Русији као на западу, јер православље није римска црква и ако му је његово спољне устројство наметнуто, а Славени нису Германи и Латини. Но ипак је и овде зло избило у доста великој мери на јавност.

То су руски родољуби јасно приметили, те су за то и тражили да се промени данашњи устав црквени, те да се живот црквени руског народа поврати у стари колосек, који одговара духу православља, свештеним канонима православне цркве и природним особинама руског народа. Њихове тражбине при преиначи устројства црквеног оснивају се на православно начело, да народ као „чувар побожности — тело цркве добије учешћа у административним и у опште свима спољним пословима цркве своје; да бира своје свештенике, владике и патријарха а све у заједници са свештенством својим; да се успостави старо славно патријарашко достојанство и у њиховој цркви. Другим речма да се све избаци што је римског порекла и начела а уведе чисто православно начело и у административним — у спољним пословима цркве. — Догмати су им и онако остали неповређени.

И за нас је ова њихова борба већ и за то врло занимљива, што су нам они по крви и по вери браћа, али и за то, што се и код нас слична борба води на пољу наше народне црквене автономије. Само је та разлика, што све оно, што Руси траже, да се успостави у њиховој цркви наш је народ поред свих неприлика својих доста очував, те већим делом постоји у нашој народно црквеној автономији од најстаријих времена, а и остало вар ће успети да обнови. Но доста је значајно и то, да „Духовни регуламенат Петра великога у многоме личи на „јединствени штатут“ нашег „вредног“ саборског одбора, који нам тако топло препоручују наши неки архијереји и њихове скутоноше, као православно по наш црквени живот спасоносно начело. — „Јединствени штатут“ хоће да оцепи народ од свештенства, као што је „регуламенат“ Петра великога учинио, а то је главно. Наш саборски одбор и неки архијереји и јереји хтели би силом да нам наметну баш оно, што су наша браћа Руси увидели, да је штетно по црквени живот и по православље и чега би се радо опростили. Како ће се ова борба наша на пољу црквене нам автономије доконати код нас најближа ће будућност решити. А нашој браћи желимо, да је са пуним успехом, до краја привиду што скорије. По речима „Руског Труда“ изгледа да им се борба крају примиче: „Сви знаци су ту,“ вели „Руски Труд,“ „да је новим снагама, којима је обновљен састав наше црквене управе и нов ваздух провејао у руској цркви“... „Није зар далеко дан, када ћемо видети у потпуној својој величини скоро заборављени помесни сабор руске цркве, који тако жељно очекује и паства и бољи међу пастирима. А који ће бити претеча и благи весник вселенском сабору целе православне Христове цркве.

Зтлбр.

Омладини!

Било је на освитку суботе...

У Јерусалиму не беше кутка, где не допре глас о смрти Исусовој.

Само, Петар, најстарији међу апостолима, још је једнако пренеражен. У души му је неизвесност, у срцу страва.

Још за мало, па ће да осване субота, а он је не смеде дочекати у Јерусалиму. Оборене главе, скршена духа, ужаснута лица изађе кроз капију градску. Бега...

Ал тек што ударише први зраци сунца о маслиново грање, застаде пренеражен.

Не далеко од себе спази Исуса... На рамену му је тежак крст, на рукама и ногама дубоке ране. А опет за то корача ведра лица, поносна чела, светлих очију, а озарен алаћаном светлошћу јутарњег сунца.

И Симон Петар стаде као укован. — Господе, учитељу, куда ћеш?!

— Идем у Рим, да ме и тамо ударе на крст! одговара Исус мирним гласом ученику своме...

Давно је нестало привиђења, а Симон Петар се још једнако разабира на истом месту. Па онда високо уздиже сагнуту главу, са чела му, нестаде слутње, у оку му се сија пламен одушевљења и он се окрену. Окрену се да иде натраг у борбу, у опасност, у Јерусалим.

У оном тренутку беше прожман мишљу, да има сто живота, сву стотину треба да жртвује за начело. Попе се на гору Маслинову, покупи апостоле, те уђе с њима у Јерусалим, где вођаше главну реч...

* * *

Теби ово причам омладино! Теби се обраћам, која још ниси изгубљена. Теби која се спремаш, да пишеш и говориш народу, да га учиш и упућујеш: како да живи и како да се влада.

И хоћу да ти кажем: — мало је то. Помишљај омладино, помишљај и спремај се, да радом и животом својим учиш народ свој, како треба да ради и да живи.

Све је друго мало, омладино!

Није доста учити и писати. Често није доста ни живети, већ треба знати и умрети.

Да Исус није умео да умре као човек, он не би био никад ускрсао као — бог.

Каква је то омладина, коју спопада дрхтавица, кад се спомене реч — смрт? „Бој се оног, ко је свикао, без големих мријет' јада“. А ко не уме да умре, тај не уме ни да живи, бар по као човек Тај ће још пре но петао запоје и пре но што му се попрети, одрећи се трипут народа и начела.

Христос васкрс омладино!

Васкрсе као бог, јер је умео да умре као човек.

—ша.

Прилике у Србији.

Београд 16. априла.

У Србији као да се свему ближи крај. Стање је постало управо несносно. Покушавало се и пробало и све свашта, но све је испало како нетреба. И више се управо нема шта ни покушати.

Влада је затворила многе школе, нарочито гимназије. А да се власи неби досетили, зашто их је затворила, изнела је, како Србији требају земљорадничке, занатлијске, и трговачке школе, и како ће влада ове подићи. Али шта се догодило. Влада је многе школе затворила а ни једну другу школу није отворила. И сада је јасно свакоме, да је новим школским законом ишла само за тим да и на школама уштеди и да радикалне професоре баци на сокак.

Но и то јој ништа није помогло. Новаца доиста нема, па нема. Дошло је до највеће кубуре, те се и опет обраћају на др. Вујића, неби ли се он по ново упрегао, да државне тањиге извуче из овог теснаца.

Но није то једини покушај. Укинули су странке, да тим нешто постигну. И шта би. Сад тек има странака, више но што је икад било, и сад се тек зна, који је чији.

По улицама не сме да иду ни четир до пет људи заједно, јер се то сматра као неки јаван скуп, а скупови су законом забрањени. А шта видимо међу тим Није нужно ни двојица да иду заједно — и да се разговарају. Доста је да једно поред другог прође, ил' да један другог дарне само, па се већ разуму и знају шта који мисли.

По целој земљи се иначе о ничем другом не говори, него о краљу Милану. А када је о краљу Милану реч, јасно је, да се не говори ништа лепо.

Судећи по утисцима с поља јаван живот је учмао. И само какав редак, важан догађај покреће га за кратко време из те учмалости. Тако је и Београд, прошлог понедељника био за час два оживео, да после опет наступи учмалост и мртвило. И кроз то мртвило нечујним шапатом да се пронесе нов несретни покушај, краља Милана и верне му владе.

Прошлог понедељника одржана је скупштина акционара српског бродарског друштва. Кад год се ово друштво спомене, одмах се свако сети најновије неправедне борбе да се овом друштву зада смртни удар. Јасно се предвидело да влада спрема неки покушај. Да је пак овај покушај несретан, осведочен је свако био, јер је знао кога спрема.

Па шта се спремало? Верне слуге краља Милана и др. Владана, почеше јатомице да купују акције овога друштва. Свако се запитати морао: Од куда тим чиновницима од једном новца, кад се до јуче јадаше да хлеба немају. И зашто купују у великом броју акције друштвене. И кроз оно јавно мртвило нечујним шапатом роморило је, да се влада спрема и ово друштво да умртви. На управи његовој стоје радикали, друштво ово јача и снажи се, а са њиме наравно и уплив радикала. Да ли се још овоме претња аустро-угарског дунавског паробродског друштва, нечујним шапатом шириле се још црње вести.

И ограну понедељак, кад ће да се одржи скупштина. Свакидање мртвило оживе. Чета чиновника јурила је на скупштину. И отпоче рад. Говорници изнеше напредак овога друштва. Скупштинари сви признаше ово и донеше резолуцију, у којој славом и хвалом обасуше управу. Нико не устаде да рече што против нико немаде смелости да истини пљуне у очи. Но и ако једногласно похвалише управу, ипак при избору оборише чланове старе управе и изабраше људе владине.

И скупштина би и прође. Јавним животом Србије завлада опет мртвило, а поред тога мртвила нечујни шапат ромори о новом несретном покушају Милановом. Но из тога румора кружи и то, да је све затуплено, несносно, и да је ово можда последњи покушај.

Vidi.

Успомене на Сантово.

У пространом сеоском дворишту дупком је пуно света; глава до главе, ваљда ни у вис бачена јабука не би пала на земљу. И старо и младо и мушко и женско непомично стоји, не скидајући ватрених очију са узвишеногa места, које се пред њима издиже са дашчаним својим кровом а испод овога смештеним столом. На трпези се види часни крст, унаоколо свећњаци, а по среди свето еванђеље — све спремљено само да се отпочне богослужење..

Са ведрих лица читаш нестрпљење, које ипак не може да преотме маха: да натушти од задовољства блажена и сјајна лица, која ведрином својом у очитој противности стоје са црним и тешким облацима натмурена неба.

И таман, таман да се отпочне богослужење, кад ал поче се изливати благодат божија — запљушта киша као из кабла.

Нуто белаја, киша — гоњена ладним северцем — све то јаче пљушташе; нити беше изгледа, да ће скоро престати, а време хладно, прехладно... шта ли да се чини?

„Децо моја, христољубиво стадо моје — завапи очајно пастир духовни — не би ли боље било, да се повучемо испред ове мећаве у собу какву, та ово се не да издржати?“

„Нека, нека господине, Ви сте заклоњени, а нама како је тако је“, захори се из више стотина грла сакупљених верних.

И зачу се тихи и уздрхтали глас питома пастира: „Благословено царство...“ На што се одазва из угла сенице глас млада човека (обријаних бркова и дуге косе): „Амин!“

Одиста чудна слика, коју на први мах неси кадар да појимаш. Ко ли су они, каковој ли вери припадају? — Свештеник

— Твоја је мати паметна жена и ваљана Српкиња.

Син хтеде нешто да каже, али се уздржа. Ако примети што против матере, отац неће отрпети мирно. Брзо се окрене и оде до јендека. Но за мало се врати и каже: — Како је била мека и блага зима! Могао се вазда наћи по који цветак. А у овом сувом, хладном пролећу нестало је и траве. Ала је то страшно кад сред пролећа нема ни толико цвећа, колико у зиму.

— Је ли, је ли да је то страшно?! рече нагло старац, а крупна суза појави му се у очима.

Син је видео ту сузу, али ју није разумео. Па опет! лице му поста још блеђе и долазаше му нешто у главу. Зима која се може подичити са понеким цветком, а младо пролеће, које не може да покаже ни трачица зеленила.

Старац је видео, где је син схватио. Па му онда рече: — Ти си казао!

Са торња сеоске црквице разлегаше се — клепало. Велики петак!

Старац се окрете своме сину, а све му је једнако у очима суза. И пита га: — Шта мислиш, какво је време било онда, када су приковали Бога на крст?! Ја све мислим, да је морало бити овако хладно, суво пролеће, кад беше изумр'о у срцима људским последњи — цвет...

Син као да се застиде мало, али се брзо прибра и каза: — Чини ми се отац, ви ћете још почети да градите — песме.

А старац му рече: — Ви нећете више моћи да разапнете Бога, али ми се чини, да ће многи од вас придржавати хаљине и додавати клинце онима, који ће да разапну на крст — народ наш.

И суза у старчевим очима бивала све крупнија.

— ша.

Неколико пословица, узречица, прискочица и доскочица.

(Из мојих бележака.)

1. Зец остаје зец, макар му сабљу припасао.

*

2. Добру хату сто мана, а рђаву само једно: што не ваља.

*

3. Ту је врећа, али где је срећа?

*

4. Има и пуж рогове, ал су мекани.

*

5. Да сам ти отац, не бих волео имати сина.

*

6. Ако сам Циганину кум, нисам кумчету Циганин (рекао један кум, кад је кумче лепо даривао, ма да је отац овога био позната тврдица.)

*

7. И Бог воли правду, — зато је не да људима.

*

8. Ко има масла под капом, нек не иде на сунце!

9. Окај се, слепче, ћорава посла, није то за тебе!

*

10. — Је ли баш Стева убио тог зеца?
— Јест, убио га очима под реп, — као и ја.

*

11. Тражи до неба, да добијеш до колена!

*

12. Свеједно ми је, ил трчао за коли, ил ишао пешке.

*

13. Ко је срећан и петлови му носе јаја.

*

14. — Шта си ти јуче шаптао с Јовом?
— Зини да ти кажем.

*

15. Најео се ко псето мува.

*

16. Тако је то: Белова хвале, а Гарова хране.

*

17. Сви смо ми лепи у мраку, ал да се видимо на дану.

*

18. Глувом вичи, а глупом ћути.

*

19. Судија: А што си ти пуцао на кмета?
А. Е, господине, и бува пуца кад се пригњечи.

*

20. Не пита гост како га примаш, већ како га испраћаш.

21. Што није право није. Па ни кад се завије, неће бити правије.

*

22. Та дао би ја и Богу божије, и цару царево, ал нерадо дајем своје.

*

23. Ручај, попе, не уздај се у вечеру!

*

24. Није поп топ, да пукне кад се набије, (каже се на частима, кад нуде попа да једе, а он се као боји да ће бити много.)

*

25. Ходи, жено, да се пољубимо, док се нисам истрезнио!

*

26. Био би и ја сит, само да није проклете глади.

*

27. — Би ли, баба, у рај?
— Имам, синко, каде.

*

28. Што пијан купи, треба пијаном да прода.

*

29. Дали слепцу кобасицу, а он вели: крива је.

*

30. Није сва памет у једној глави.

*

(За сад оволико, а треба оставити што и за Божић.)

Змајова.

као и остали српско-православни; језик наш црквено-словенски . . . па ипак, ипак?! Тек од једном а у место „Блажена“ запојаше сакупљени: „Дођи душе свети, просвитли нам ти памети“ и то гласом, који је нашем уху по све стран. И не би, ваљда, ни престали, да им свештеник није поручио, да је већ доста. За тим и опет све по нашки иде, само што на јектенија не одговарају деца, но онај млади господин без бркова а са дугачком косом . . . Биће ипак да су православни?! Али нуто, тек што се заче у мени ова мисао, а зачу се „Вјерујy.“ Текст онај, што се и у нашој цркви чита, баш сам добро разабрао и оно „иже от оца исходјашчаго“; али какав ли је нагласак, какав ли изговор: „Вјерӯју во једйњаго . . .“ — вели: „младиештар (то је онај млади господин) школован је у Русији, па по руски чати!“ Одиста, одиста чудновато и необично.

И киша непрестано пљушташе, као из кабла, а побожни народ, покиснут као мōча, по свршетку свете литурђије, ранијe се, носећи кући навору, њима необично знамење на успомену тајне вечере Спаситеља света и његових 12 ученика.

Па докле ће наша сантовачка браћа, тај питоми и многотрпељиви народ којегде потуцати се и под ведрим небом славити оца свога небеснога?

И докле ће овај род од рода нашега бити без свога сталнога свештеника и учитеља?

Нека нам на то одговори државна власт, која, како изгледа, још непрестано сметње прави раду одбора за купљење прилога; нека нам одговоре наше више автономне власти, које као да се свему невеште чине!

— ан.

Политичке вести.

Угарски сабор. У седницама угарског сабора отпочела је расправа о изборном куријалном суђењу. Најживља расправа се заподела око тако званог „канцел параграфа“. По томе параграфу свештеник не би смео терати политику за време избора, нити радити против грађанског брака. Многи говорници устају против овог параграфа, који заиста не одговара духу слободног развића и напретка. Расправа траје и даље.

Конференција мира. Данско удружење мира упутило је на свога краља молбу потписану од 286 хиљада особа. У тој молби моле краља да наложи заступнику Данске државе на конференцији мира, да поради на томе, да се стално призна неутралитет Данске, да поради да Данска склопи уговоре са другим државама, да се заведе примирителни суд и да се ограничи оружање. Дански министар претседник одговорио је, да ће се све ове жеље узети у обзир, осим неутралности.

Ускршња јаја.

Христос васкрес!

И домаћица изнесе на сто чинију најразнобојнијих јаја. Има их: златних, плавих, зелених, модрих, шарених, белих.

— Шта је то? пита убезекнуто домаћин.

— За бога човече, видиш шта је! Црвена јаја.

— Црвена?! Требала би да су црвена, ал ја видим да нису.

Видим и сама, ал шта ћу. Да ли знаш да у целој вароши нема више варзила?! Продају у малим папирићима: сребрне, зелене, жуте, плаве боје, и с тим треба да офарбамо о ускрсу црвена јаја. Од плавог и зеленог — да направиш црвено. Има ли још тога на свету?!

Домаћин се замисли. — Па да видиш жено има. И од нас траже, да са људима мрачних пачела, изваћамо светле програме. Напослетку. офарбај ма како, само офарбај. Управо шарај, то је данас главно.

— Како ћемо да их поделимо деци? пита домаћица.

— Деци само црвена, каже он. Нека их и то подсети на Ускрс.

— А она друга?

— И та друга ћемо раздати онако, да подсете сваког на оно, што ће му вредити.

Жена врти главом, јер не разуме. а он наставља: — Н. пр. ово овде са свакојаким бобицама, ово шарено, послаћемо »Бранику«. Ово друго са црним пегама Ники Максимовићу.

— А ово златно? пита мала кћи.

— А ово златно ћемо дувнице послати чика Стеви, другом се не би ни обрадовао, јер он и не поштива, што није златно.

— Види ово, види ово тата! Какве је то боје?

— Богме је то ћерко нека особита, чудновата боја. Нема је нигди и тешко да би јој ико знао крсна имена.

— Па коме ћемо то послати тата?

— То ћемо Панчевцима, рано.

— А ово зелено?

Зелено ћемо послати у Хаг, конференцији мира. Њихова ствар па жалост још није зрела, па зато њима зелено.

Тата, тата гле овде има једно утуцано! кличе мали синчић. — Коме ћемо то?

— То утуцано ћемо, злато моје, барону Живковићу, пек није сам. То се јаје видиш одвојило од својих другова, склизну, па се утуцало.

— А ово бело?

— То ћемо бело патријарху Георгију у Карловце.

— Бело је знак невиност, је ли тата?

— Јесте! синко. Само оно неће остати бело. Чим га патријарх Георгије узме у руке, оно ће се од бруке заруменити и поцрвенити као — крв . . .

И тако ће мимо свију других одраслих једино патријар Георгије добити на ускрс — црвено јаје.

Вести из места и са стране.

Зидање српске велике гимназије новосадске још никако да крене у напред. И опет се нешто испитивало и истраживало по плану, те су стручњаци пронашли, да треба што шта изменути. Нарочито да мраморни стубови, који би држали на себи терет велике дворане, нису доста јаки за тај терет. Но све те измене усвојене су, али ствар између „централног кредитног завода“ и патроната: Ко да зида гимназију? није још решена. Дознајемо да „централни кредитни завод“ још једнако тражи да се и њему повери градња, и шта он управо све тражи, не износи се на јавност, али би било крајње време да се то учини. Сад има и поваца и свега па опет не може никако да се отпочне посао. То се само може догодити код нас, где је јавно мњење мртво и где се не разбирамо о јавним стварима онолико колико би требало. Ми смо са своје стране већ десет пути казали, а понављамо и сад, да је једино поштен и праведан пут тај, расписати минуендо лицитацију, и поверити градњу ономе, који је најјефтинији. То треба да учине заједнички и патронат и „централни кредитни завод“. А ко се од њих двоје буде устручавао, да пође тим једино праведним путем на тога ће пасти безусловно одговорност, за све оно последице које се могу изићи из тог немилога спора. Барон Бајић овластио је до душе „централни кредитни завод“ да назида и опреми гимназију у вредности од 100 хиљада фор. али, пошто се са тим новцем завештај не може извршити, а остали прикупљени новац је у рукама патроната, као главе гимназијске, то је природно да треба оба тела да раде заједнички. И ако мисле и једни и други поштено онда не знамо зашто би се бојали међусобне контроле.

Прослава Змајева и богословска омладина. Као што смо у своје време јавили, одбор богословске омладине друштва „Слоге“ решио беше једногласно, да прослави педесетогодишњицу Змајева књижевна рада и да такав предлог поднесе друштвеној седници. Међу тим пре саме седнице ректор богословије Вучковић и професор Зеремски, чинили су све могуће да богослове одврате од тога. А на дан саме седнице присуствовао је професор Зеремски као изасланик и држао је читаво предавање о томе, како богословска омладина не треба да има никаква посла са Змајем, који је и сувише светски песник, и већ итд. итд. Он је тражио да богослови скину ту ствар са дневног реда, да се промисле, па тек онда да у идућој седници решавају о томе. Међутим богословска омладина није на то пристала, него је још у истој седници прихватила предлог свога одбора, да свечано прослави педесетогодишњицу Змајева књижевна рада. По мало било дуго не трајало, кад им је званично достављено, да није слободно приредити такову светковину, него ако је други ко приреди у Карловцима, онда могу на њој приватно учествовати. Сматрали смо за нужно, да донесемо ово неколико реди, тек да се забележи дух у ком се васпитава наша омладина данас у Карловцима.

Поклон. Овдашњи имућни грађанин г. Ђорђе Ф. Недељковић поклонио је месној саборној цркви леп Христов гроб, у вредности од 1000 фор.

Закон против подмићивања. У енглеском горњем дому поднесен је био предлог, по коме треба законом забранити сваком министру, да се прими да буде члан управе ма ког приватног било новчаног, било другог подузећа. А износило се да је овај закон врло уместан и потребан, јер се овако министар може примити да буде члан управе ма ког приватног подузећа, те га онда својим министарским упливом и својом влашћу потпомаже. Но овај је предлог пропао. И кад је пропао, онда је одмах био предложен други закон, по коме сви државни чиновници не смеју ни од кога примити новчани дар, част или други какав поклон, без претходног одобрења своје претпостављене власти. Исто тако и чиновник којег приватног подузећа, не сме примити од агената, партаја и других никакву провизију, поклон, нити сме с њима опћити у ствари радње, до год му господар, код кога је у служби, па дозволи да сме то чинити. Као што се види у Енглеској иду за тим, да спрече подмићивање, куповање чиновника било јавних, било приватних. Исте те околности су и код нас. И код нас се већ премишља о томе. И ако су у енглеском горњем дому за сада, оба ова предлога пропала, то не значи много. На тој ће се ствари радити и даље и за кратко време, она ће и постати законом. Желети је да се у овој ствари и код нас не оклева, већ што пре овакови закони донесу.

Затворен управитељ млина. Још нам је свима у свесној памети проневера, што се десила у овдашњој штедионици. Ко је пратио ову ствар тај зна да је и овдашњи млин у тој ствари играо једну од најважнијих улога. Млин је наиме имао у овдашњој штедионици меничан дуг, који износи пише хиљада фор. Када је ово избило на површину, одмах је јасно било да је и даљи опстанак млина у великом питању. Но и ствар штедионице и ствар млина уређена је некако, и већ се престало о том жалосном догађају говорити, кад ал нас једна вест опет отрже из тог заборава. Управитељ млина Крецер затворен је, по налогу сегединског надодветника Лобмајера. Као што се види ствар је сада суд узео у руке, и нема сумње да ће се још много што шта расветлити у ствари проневера, како оне у новосадској штедионици, тако и оне у млину.

Управни одбор „друштва за српско народно позориште“ у Новом Саду имао је у среду 14 (26.) априла о. г. своју седницу под председништвом дра Лазе Станојевића, начеоника друштвеног. Између многих предмета, који су у тој седници расправљени, наводимо ово: Одлучено је, да и наше позориште свечаном представом прослави 50-годишњицу песника Змај-Јована Јовановића, који је од постанка овога друштва био члан управног одбора позоришног. На ту свечану представу изаслаће се од стране овога друштва начеоник др. Л. Станојевић. — Крајцарашки прилози, који су у приличном броју стигли, обнародоваће се засебно у српским листовима, — а скупљачима тих прилога изјављена је засебна писмена захвалност. — Издаће се управитељу Д. Ружићу упутство у погледу статирања и певања наших глумаца и глумица. — Градско поглаварство у Осеку прихватило је понуду овога друштва: да наше позориште у зимњој сезони проведе три месеца у Осеку, где ће добити градско позориште бесплатно на употребу и издаће му се припомоћ од 750 фор. у месечним оброцима. — Вршећи надзор над позоришном дружином нашом био је начеоник друштвени не давно у Панчеву, где је са тамошњим месним одбором прегледао стање позоришне дружине. Начеоников извештај у тој ствари узет је на знање и усвојени су предлози, што их је у том погледу поднео. — Откупљена је за наш репертоар драма у 3 чина с певањем: „Сватови“ од Драгутина Ј. Илића. — Није примљена драма: „Јеремија, војвода голубачки,“ те ће се вратити писцу. Исто тако вратиће се преводиоцу превод с француског: „Преступница.“

Песник и критичар. Мађарски песник Јован Арањ имао је обичај, да на књигама, које чита, напише на прирубу по коју своју примедбу. Нашла се у његовој библиотеци једна штампана књига, расправа Павла Ђулаја о песничким радовима Арањевим. Ту ђулаји вели: Сва тајна Арањева успеха лежи у томе, што је писао само онда, кад се надахнут осећао. Он је увек чекао плиму, па да свој чамац пусти на воду, — код ових речи прибележио је Арањ: „Чекао, ђаволску матер,“ — (várta a fene).

Мајстори лажног новца. Из Бечкерека јављају, да је жандармерија ухватила повећу дружину што кује лажне новце. Друштво ово бави се ковањем лажних форинтача и круна већ четир године, а својим лажним новцем поплавило је већ читаву торонталску жупанију. Глава овог друштва је неки сељак Адам Мајер, који има 32 ланца земље. Жандармерија му је претресла кућу и нашла десет машина за прављење лажног новца и више стотина лажних форинтача и круна. Жандармерија је затворила већ скоро цело друштво, те ће их сада скупо стати њихова грамзљивост.

Толстојева жена. Толстојев брачни живот сасвим је противност од онога што је он опако јединствено оцртао у „Крајцеровој Сонати“. Недавно је посетио кућу Толстојеву један сарадник руског „Новог Времена“ и говорио са Толстојевом женом. Између осталог рече му она: „Ја сам као и све друге руске жене и тек сам уз Толстоја постала нешто као његова жена и мати његове деце, и са овим се поносим.“ Она се удала за Толстоја саразмерно врло млада, јер јој је било 18 година, а он је од ње био старији 16 година. „Од мале малоће познавао ме је, вели она радо је код нас долазио и самном се забављао, носио ме је тако рећи на рукама. Док још дете бејах играо се самном, смејао, трчао. Како сам ја расла, тако се једнако развијала и његова велика љубав према мени. Изгледа, да ме је за себе однеговао. Неки људи суде једнострано о нашем начину живота, они немају појма о нашем мирном и сретном животу. А ко је дошао код нас могао је с нами заједно уживати у нашој срећи. Човек мора само Толстоја разумети. Његове замисли су тако чисте, тако узвишене над обичним светом, али га свугде не разумеју и то је мало чудно, но он са чврстим убеђењем гледа у будућност. Па и сама га често не разумем. Данас држим да сам га схватила, а сутра већ сумњам у то. Кад нисам уз њега он је без воље, а и ја сам болесна.“

Велики железнички мост. На Закаспијској железници градиће се мост преко реке Аму-Дарја. Ово ће бити један од највећих мостова не само у Русији, него и у целој Европи и Азији. Дужина моста биће једна и по врста. Утрошиће се на њега 400.000 пуда гвожђа и челика, а вредност израђених металних делова на мосту изнеће 2.000.000 рубаља. Мост ће бити за две године готов.

Стогодишњица руског композитора Лвова. 25. маја навршиће се сто година од рођења А. Ѳ. Лвова, руског композитора, који је компоновао руску химну. Петроградска певачка капела и московска синодска певачка школа прославиће свечано тај дан и одржати свечане зборове на којима ће се појати композиције Лвова духовног садржаја.

Забава. При закључку листа стиже нам вест, да ће београдско гимнастичко друштво „Сокол“, које стоји под заштитом краља Александра, приредити овде код нас у Новом Саду други дан Ускрса јавно вежбање. Преко тридесет чланова овога друштва суделоваће. Друштво „Сокол“ стекло је лепа гласа, и то га само најбоље препоручује. Надамо се да ће наше грађанство одазвати се позиву, и присуствовати овом јавном вежбању, које ће му и лепе забаве пружити.

Кинеска учтивост. Немачки кнежевић Хенрик и кнегињица му бавили се недавно у Кинеској и у Шангају посетише једну мандаринску величину кинеску. Кинези су јако учтиви и при посетама сматрају за учтивост, да се и о годинама свога посетиоца распитају. Што кога старијим учини, тим је Кинез хтео да га изнесе као духовитијег. Када је кнежевић на питање мандариново одговорио да му је 36 година. Одговори му мандарин: „О, мислио би човек да Вам је 50 година!“ На кнегињицин одговор да јој је 32 године, рече мандарин: „Мислио би човек да Вам је 60 година!“ Тумач се устезао да ово преведе, али на захтев кнежевићев превео је. Кад је кнежевић објаснио кнегињици да је ово топ кинеске учтивости, кнегињица се слатко насмејала, а мандарин је са пуно поноса гледао што су његови компименти учинили тако добар утисак. Заиста свакојаке учтивости на свету!

Нова болест међу псима. Већ од годину дана по многим местима били су оболели пси и нагло цркавали. Како је број оболелих и угинулих паса врло велик био и нагло растао, то је ово одмах пало у очи. Испрва се мислило да неки трује псе, али се брзо уверише, да је међу псима овладала нека гадна болест. Марвени лекари почели су испитивати ову болест и испоставили су да је то нека врста крвавог утробног запаљења, са запаљењем слузне коже, болест до сад непозната. Болест ова почела се у најновије време губити. И што је најзанимљивије опазило, се да они пси који ову болест једном прекуже, други пут је не добијају.

☛ Због ускршњих празника изићи ће идући број нашег листа у среду.

Најновије вести.

Прилике у Бугарској. У Софији ће ових дана изаћи читава књижица упућена на кнеза Фердинанда. Писац те књиге је неки Ризов. Мађедонски лист „Реформа“ доноси неке одељке из те књиге. У целој књизи оштро се напада кнез Фердинанд и данашњи министар-председник Греков. Пребацује им се да својом мађедонском политиком служе интересима Турске и Аустро-Угарске. Затим се износи, како је за кратко време потрошено више од по милијарде на војску. Кнез се окривљује, да се показује као пријатељ Русије, а овамо је све то лаж и обмана, јер тера воду на воденицу Аустро-Угарске. Кнез је убица мађедонске автономије и можда у потаји ради на томе, да Аустро-Угарска окупира Мађедонију. Овај отворен нападај на бугарског кнеза Фердинанда и садашњег бугарског министра претседника изазвао је велику узрујаност у целој Бугарској.

БРЗОЈАВИ „ЗАСТАВИ“.

Стигли 17. (29.) априла.

Карансебеш. Овде се изненада појавила ватра. Осамнајест кућа је изгорело, а ране и робе у вредности од сто хиљада фината.

Њујорк. Грдан оркан беснео је по вароши. Бура је срушила четир стотине кућа. После буре настао је ужасан пљусак. Погинуло је шеснајест људи, а преко хиљаду је које лако. које тешко рањено. — И у Њутну је оркан починио велику пустош, петнајест људи је погинуло, а много је рањено.

ОДГОВОРИ УРЕДНИШТВА.

„Победа православља“ у Н. г. Љуби, г. К. В., г. —ско; и другима. Уђиће идуће недеље или нешто мало доцније. Овога пута није могло бити због изненадних препрека.

Позив на претплату.

Почетком априла месеца т. г. ушла је „Застава“ у другу четврт своје 34. године. Јављајући ово нашим поштов. претплатницима и пријатељима српске народне радикалне странке, молимо их, да се на време одазову са претплатом за другу четврт о. г.

„Застава“ ће и даље стојати на оној висини, која одговара угледу народа и радикалне странке, те према томе имаћемо једино пред очима интересе народне. У овом тешком послу могу нам помоћи пријатељи странке и „Заставе“, ако се својски постарају, да нам и на даље стеку нове претплатнике, што је дужност сваког искреног пријатеља наше странке и нашег народа. Дела дакле!

Обраћамо нарочиту пажњу на „Заставине“ народне бројеве од петка. Ти се бројеви удешавају за најшире кругове а претплата за њих стаје **3 фор. годишње, а на четврт године 75 новч.**

Иначе је цена „Застави“ обележена на челу листа.

По решењу средишњег одбора радикалне странке, чији је орган „Застава“, лист се никоме не сме давати на вересију.

У Новом Саду, 16. марта 1899.

Уредништво и администрација „ЗАСТАВЕ.“

Трговина.

НОВИ САД, 16. априла. Пшеница прве квалитете фор. 8·——30 н. Пшеница средња ф. 8·10 до 20 нов. Пшеница лакша роба фор. 8·——— н. Наполица ф. 7·20 –50 нов. Јечам нови ф. 5·60—80 Зоб ф. 5·20—30 Кукуруз у зрну нови ф. 4·10—20 нови у клипови ф. ——— пов. Маст 60 фор. Сланина сува 60 фор. дебела шаљена 60 фор. Све од 100 килограма.

Свињи угојени тешки	37—38 нов.	живе мере
„ средњи . .	35—36 нов.	
„ лаки . . .	33—34 нов.	

Све од 1 килограма.

Теоци .	26—28 нов. по клгр.
Јагњци	5—12 фор. по пару.
Овци	——— фор. по пару.

КЊИЖЕВНЕ ВЕСТИ.

Готов је

КАТАЛОГ

СРПСКИХ КЊИГА

за 1899. год.

и шаље се на захтевање бесплатно.

ДВОРСКА КЊИЖАРА

МИТЕ СТАЈИЋА

у Београду.

162 4–6

ОГЛАСИ.

Henneberg-Seide

von **45 Kr.** bis **fl. 14·65** p. Met. — nur echt, wenn direkt ab meinen Fabriken bezogen — schwarz, weiß und farbig in den modernsten Geweben, Farben und Dessins. **An Private porto- und steuerfrei ins Haus.** Muster umgehend.

Seidenstoff-Fabriken G. Henneberg (k. u. k. Hofl. Zürich. 601 17—

500 ФОРИНАТА плаћам сваконе, која при употреби **Бартилове воде** а зубе, флаша по **35 нов.**, икад више зубобољу добије или из уста задише. (Паковање 10 нов. обашка). **A. Bartilla's Erben** *(E. Winkler)*, (А. Бартала наследника) *Wien 19/1., Sommergasse 1.* — Свуда нека се вазрично тражи **Бартилова** вода за зубе. Пријаве фалсификирања биће добро награђене.

У Новом Саду: код П. Георгијевића апотекара Ћурчијска улица и у апотеци **Грозингера**, Франје Јосифа трг 1. 560 11

ЧОХАНО ОДЕЛЕЊЕ

ФИРМЕ

KASTNER & ÖHLER, GRAZ

РАЗАШИЉЕ

ШТАЈЕРСКИ И ТИРОЛСКИ ЛОДЕН

135—140 сантиметера ширине по цену од фор. 1·35, 2·60, 3·60 н. од метера. Квалитети материја све су опробане ваљаности и подесни су нарочито за

практичну и елегантну одећу.

Црне и плаве камгарне, као и шевиоте у изврсној каквоћи од 2 фор. на више.

Модни штофови, чоје за ливерје и каруца итд. само у најбољим каквоћама. 186 5—9

Мустре шаљемо бесплатно и о нашем трошку.

НА ПРОДАЈУ

један **ГЛАСОВИР** тако звани **„Windhofer Mignon Flügel“.**

Ближа извешћа даје **католичко парохијско звање у Черевићу**, Срем. 165 1—1

Рихтеров Анкер-Паин-Експелер

Liniment Capsici compos.

Овај чувени кућевни лек одржао је пробу и критику садашњег времена, јер се не мања већ од 30 година као поуздан лек употребљује, и то ублажава болове од реуме, костобоље, расхлађења и томе сличних патња и болести, да га и сами лекари врло често болесницима прописују. Овај прави Анкер-Паин-Експелер, није никакво тајно средство за употребљавање, но прави народни кућевни лек, који због тога не би требао ни из једне куће да фали. За цену од 40 новч., 70 новч. и 1 фор. може се у свима лекарницама добити. Главно стовариште код **Josef v. Török Apotheker in Budapest.**

Код куповања треба пазити, те да се од преваре и штете сачува, треба сваку флашицу, која нема на себи ове ознаке (левгера) и име Рихтер да ју врати натраг.

F. Ad. Richter & Cie k. u. k. Hoflieferant, Rudolstadt.

525 29—39

ПОЉОПРИВРЕДНЕ МАШИНЕ

НАЈПОДЕСНИЈЕ КУПУЈЕ ЗА ДРУГЕ ТЕХНИЧКИ ВИРО

МОМЧИЛА ТАПАВИЦЕ И МЛАДЕНА ПИЛИЋА.

Да би српском земљораднику олакшали посао око куповања пољопривредних машина, а нарочито, да би га спасли од преваре бесавесних агената, ступили смо у додир са свима творницама и израдили најповољније услове и цени и у отплати. На обичну писмену поруџбину извршивамо посао како у погледу избора, тако и у погледу склапања уговора и свију других потреба најтачније и најсавесније и то **према купцу бесплатно.**

Адреса: **TAPAVICA & PILIĆ,**

Budapest, Szentkiralyi utcza 26.

1—3 166

ХАЈНРИХ МОГАН, НОВИ САД

ХАЈНРИХ МОГАН, НОВИ САД.

Највеће стоваришта одела за господу, госпође и децу.

ОБЈАВА.

Највеће стоваришта одела за господу, госпође и децу.

Част ми је поштованој публици до знања ставити, да сам своју

трговину поново отворио

и у том сам положају, да своје штоване муштерије као и до сада солидном и добром робом уз врло јефтину цену у сваковрсним изборима **мушког, женског и дечијег одела** послужити могу.

Највећи избор у свима артикљима!

С поштовањем

ХАЈНРИХ МОГАН

Главна улица 3. Недељковићева кућа.

Највеће стоваришта одела за господу, госпође и децу.

Највеће стоваришта одела за господу, госпође и децу.

ХАЈНРИХ МОГАН, НОВИ САД. 183 4—

НАЈВЕЋИ ДОБИТАК

У НАЈСРЕЋНИЈЕМ СЛУЧАЈУ

1.000,000 КРУНА

СПИСАК

СВИХ 50.000 ДОБИТАКА

Највећи добитак у најсретнијем случају

1,000,000 Kronen.

Speciell sind die Gewinne wie folgt eingetheilt

Плативо у готовом новцу.

	Kronen
1 Prämie mit	600000
1 Gew. à	400000
1 „ „	200000
2 „ „	100000
1 „ „	90000
1 „ „	80000
1 „ „	70000
2 „ „	60000
1 „ „	40000
5 „ „	30000
1 „ „	25000
7 „ „	20000
3 „ „	15000
31 „ „	10000
67 „ „	5000
3 „ „	3000
432 „ „	2000
763 „ „	1000
1238 „ „	500
90 „ „	300
31700 „ „	200

15650 са 170, 130, 100, 80, 40

50,000 добитака и премија у износу од **13,160,000**

који ће се у шест класа ижребати.

Трећа велика кр. угарска класна лутрија скоро ће се започети. Она има:

100,000 оригиналних срећака и **50,000** новчаних добитака

дакле половина од свију срећака, које постоје, мора бити, по прикљученом списку, ижребљена и изглед на добитак је врло велики.

У целом долазе трипајст милијуна 160.000 круна на сигурно одлучење. Највећи згодитак износи у најсретнијем случају

један милијун круна

Поруке које се што брже учине за оригиналне лозове по утврђеној оригиналној цени и то:

за целу оригиналну срећку	6 ф. — н.
за половину оригиналне срећке . . .	3 ф. — н.
за четвртину	1 ф. 50 н.
за осмину	— 75 н.

уз поузећа или уз претх диу пошиљку новаца ће се разашиљати. Званичне листе ће се, по обављеном жребању послати, а званични планови стоје у напред и забадава на расположењу. Као што је познато, жребање ће се обавити јавно под надзором кр. уг. владе.

Молимо да нам се наруџбине пошаљу што пре, а најдаље до **18. и 19. маја тек. год.** кога ће се дана и жребање обавити

A. Török & Co

главни колектери кр. уг. класне лутрије

Будимпешта, V., Weitzmerring 4/a.

Многе и врло велике згодитке исплатили смо нашим пошт. муштеријама и то за кратко време преко милион и по круна.

Поручбено писмо да се оцени.

Молим да ми се пошље I. кл. оригинални лоз кр. угар. класне лутрије са званичним планом.

има се подићи уз поузеће

Свота од ..... следује поштанском упутницом.

(Које се не свиди, молим да се избрише).

Тачна адреса

120 8

КО СЕ ОДВАЖИ, ДОБИЈА!

Од 100.000 срећака, морају се 50.000 извући!!!! Највећи добитак је ЈЕДАН МИЛИУН КРУНА!!!

Ова данас јако распрострта изрека моје куће обистинила се тако сјајно код мојих штованих муштерија при досадањим лутријама, с да се тога налазим побуђен, позвати на учешће и новопочињуће IV. лутрије. У мојој главној колектури, која је особитом срећом подарена била, до сад се добило 60.000, 40.000 и многи добитци по 10.000 круна, укупно преко пола милијуна круна.

ИДУЋЕ ИЗВЛАЧЕЊЕ I. класе 18. и 19. маја 1899.

Цена је срећкама I. класе:

Читав лоз ф.	6·—
Полак лоза ф.	3·—
Четврт лоза ф.	1·50
Осмина лоза ф.	—.75

Наруџбине се управљају:

ГЛАВНОЈ КОЛЕКТУРИ КРАЉ. УГАРСКЕ ПОВЛ. КЛАСНЕ ЛУТРИЈЕ

Bankhaus Josef Sternberg Budapest Teréz körút 6.

164 2—6

Пролетња и летња сезона 1899.

Нашим високопоштованим муштеријама стављамо до повољног знања, да је

НАЈНОВИЈЕ У КОНФЕКЦИЈИ ЗА ГОСПОЂЕ

као јакне у свима бојама, дивни огртача, крагнова од чипака, најмодерније јакне и огртаче за девојчице.

НАЈЕЛЕГАНТНИЈЕ ОДЕЛО

за господу, дечаке и децу приспело и слободни смо поштовану публику умолити, да нас својом посетом одликовати изволи.

С особитим поштовањем

ВИГЕНФЕЛД и ШРАЈБЕР

У НОВОМ САДУ

на главној пијаци бр. 13. у кући Браће М. Поповића.

109 9—10

Главни уредник Јаша Томић. Одговорни уредник Константин Брадваровић. Српска штампарија дра Свет. Милетића у Новом Саду.